
Juni 2014

Nya EU-regler på statsstödsområdet ska bl.a. underlätta att identifiera otillåtet stöd

---

Europeiska kommissionen meddelade den 8 maj 2012 att den hade för avsikt att modernisera det statsstödsrättsliga regelverket. Kommissionen har sedan dess genom ett omfattande arbete bestående av konsekvensanalyser och samråd med parter som berörs omarbetat stora delar av det statsstödsrättsliga regelverket. Detta innebär en rad nya regler som både syftar till att visst stöd inte längre behöver anmälas samtidigt som det ska bli lättare att identifiera givet stöd. Partner Elisabeth Eklund och associate Oscar Jansson redogör här kort för förändringarna.

Det statsstödsrättsliga regelverket

En grundtanke med det europeiska samarbetet är att skapa en inre marknad för varor och tjänster. För att säkerställa att alla företag har samma förutsättningar att konkurrera uppställs därför i Artikel 107 i Fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt ("FEUF") en huvudregel om att statligt stöd till företag är förbjudet. Till huvudregeln finns dock vissa undantag t.ex. stöd till projekt av allmänt europeiskt intresse. För att kunna göra bedömningen huruvida dessa undantag är uppfyllda uppställer Artikel 108 regler för hur prövningen av om ett stöd är tillåtet eller ej ska göras. Europeiska kommissionen ("Kommissionen") är ansvarig för denna bedömning. Till dess att Kommissionen har gjort sin bedömning uppställer Artikel 108(3) FEUF ett s.k. genomförandeförbud, det innebär att ett statligt stöd inte får ges förrän Kommissionen har granskat och godkänt stödet.

Ger ett offentligt organ (kommun, landsting eller staten eller bolag som ägs av dessa) (härefter "statligt organ") olagligt stöd (d.v.s. stöd som inte godkänts) till ett företag måste företaget återbetala stödet med ränta från dagen då stödet gavs. Sker inte återbetalning är det statliga organet skyldigt att återkräva stödet. Dessa skyldigheter följer inte bara av EU-rätten utan finns sedan juni 2013 även i svensk lagstiftning. Preskriptionsfristen är tio år vilket innebär att ett olagligt stöd kan komma att behöva återbetalas med ränta långt efter det att det har betalats ut.

Statligt stöd är inte bara kontanta medel som ges till ett företag. Statligt stöd innefattar en rad åtgärder från offentliga aktörer som icke-marknadsmässiga räntor vid lån, om en verksamhet eller fastighet säljs ut till ett pris under marknadspriset, borgensåtaganden eller om ett offentligt organ köper varor till överpris.

Juni 2014**Nya EU-regler på statsstödsområdet ska bl.a. underlätta att identifiera otilåtet stöd**

På grund av de stora riskerna och att problematiken kan uppkomma i en mängd olika situationer ligger det såväl i den offentliga aktörens som det mottagande företags intresse att säkerställa att reglerna följs. Det är även angeläget för konkurrenter att bevaka att konkurrerande företag inte gynnas på ett sätt så att konkurrensen snedvrids. Många transaktioner med offentliga aktörer kan potentiellt innehålla inslag av statsstöd. Statligt stöd förekommer inte heller bara mellan en offentlig aktör och ett företag utan vid motsvarande icke-marknadsmässiga transaktioner inom en offentligägdd koncern.

Vad innebär Kommissionens modernisering av statsstödsreglerna?

För att säkerställa att Kommissionen inte tvingas att handlägga en ohanterlig mängd med ärenden rörande statsstöd, som egentligen inte har någon påverkan på den inre marknaden inom EU, finns det i Artiklarna 109 och 108(4) FEUF möjligheter för Kommissionens att meddela undantag från anmälningsskyldigheten.

Kommissionen har därför länge haft ett omfattande regelverk rörande statsstöd där olika former av statsstöd av mindre värden och stöd för vissa specifika syften har varit undantagna anmälningsskyldighet.

Kommissionen ansåg att en modernisering av dessa regler behövdes av tre anledningar, för att främja tillväxten på den inre marknaden, för att fokusera insatserna på de fall som mest påverkar den inre marknaden, och för att skapa enhetligare regler och kunna fatta snabbare beslut.

Kommissionen har i sitt arbete med att ändra regelverket, i likhet med hur de arbetar på andra områden, strävat efter transparens och öppenhet i förhållande till berörda aktörer. I många fall har utvärderingar skett av den tidigare akten som allmänheten sedan har kunnat lämna kommentarer på. För nästan alla rättsakter har Kommissionen publicerat utkast på rättsakten för synpunkter. Först därefter har Kommissionen slutligen utarbetat det förslag som har skickats till Rådet och Europaparlamentet.

Dessa olika samråd har inneburit att en del frågetecken i tidigare regelverk retts ut. Förvisso lär en mängd frågetecken kvarstå men genom ett brett förankringsarbete är förhoppningsvis reglerna nu mer ändamålsenligt utformade och tar sikte på de problem som är mest relevanta för de aktörer som berörs av regelverket.

Vilka är de nya reglerna?

Inom ramen för moderniseringsarbete har en mängd rättsakter ändrats. I nedanstående genomgång har vi listat de rättsakter som påverkas, inom parentes anges när de har antagits (om de har antagits än).

För följande rättsakter har Kommissionen haft som mål att revidera och förenkla:

- Riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

Juni 2014

Nya EU-regler på statsstödsområdet ska bl.a. underlätta att identifiera otillåtet stöd

- Riktlinjerna för regionalt stöd (19 juni 2013).
- Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation (21 maj 2014).
- Riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd (9 april 2014).
- Kriterier vid bedömningen av förenligheten med den inre marknaden hos statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (13 maj 2014).
- Riktlinjer för statligt stöd för att främja riskfinansieringsinvesteringar (22 januari 2014).
- Riktlinjer för statligt stöd för bredband (18 december 2012).
- Riktlinjer för statligt stöd till flygplatser och flygbolag (20 februari 2014).
- Det allmänna gruppundantaget (21 maj 2014).
- Förordningen om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 om vissa slag av övergripande statliga stöd.
- Förordning om stöd av mindre betydelse (18 december 2013).

Därtill har Kommissionen haft som mål att publicera en mer detaljerad vägledning rörande vad som utgör statsstöd (Eng: notion of State aid), att modernisera procedurförordningen (samt klagomålshanteringen) (vilken antogs 9 april 2014), att öka transparensen rörande givet statsstöd i form av ett meddelande från Kommissionen (vilket antogs den 21 maj 2014) och kräva att medlemsstaterna utvärderar sina huvudsakliga stödordningar.

Arbetet var från början tänkt att avslutas under slutet av 2013 men och i skrivande stund kvarstår fortfarande vissa delar. En av de största delarna av moderniseringen har varit revideringen av det allmänna gruppundantaget, vilket meddelades först i slutet maj i år och träder i kraft den 1 juli 2014.

Ett axplock av förändringarna

En av de största delarna, är som vi nämnde ovan, det allmänna gruppundantaget. Det undantar stöd från anmälningsplikten i en mängd olika kategorier upp till vissa tröskelvärden. Genom det allmänna gruppundantaget har Kommissionen enligt egna uppgifter lyckats undanta ca. 75 % av alla stödåtgärder inom unionen och ca. 2/3 av allt givet stödbeloppet. Det innebär att Kommissionen framöver endast kommer att pröva de viktigaste statsstödsrättsliga åtgärderna. Gruppundantaget har förändrats genom att:

- Tröskelvärdena för när en åtgärd måste anmälas till Kommissionen under gruppundantaget har i flera avseenden ökat väsentligt (t.ex. har tröskelvärdena för stöd till forskning och utveckling fördubblats, för riskfinansieringsinvesteringar är de årliga trancherna om 1,5 miljoner euro ersatta av en total begränsning som ett företag kan få stöd om totalt 15 miljoner euro, för investeringar i sport- och multifunktionsanläggningar är stödet begränsat till 15 miljoner euro eller totala kostnader på upp till 50 miljoner euro per projekt och för investeringar för kultur eller kulturarvsbevarande upp till 100 miljoner euro per projekt).

Juni 2014

Nya EU-regler på statsstödsområdet ska bl.a. underlätta att identifiera otillåtet stöd

- Ett antal nya kategorier av stöd (såsom stöd till bredband, forskning- och utvecklingsinfrastruktur, innovationskluster, regionala utvecklingsfonder, kulturarvsbevarande, stöd inom sporten och sport- och nöjesinfrastruktur m.m.) har införts i gruppundantaget och behöver således, under vissa särskilt angivna förutsättningar, inte längre anmälas
- Avsevärda förenklingar har gjorts av kraven för att de olika reglerna ska kunna tillämpas.

Nya krav på att medlemsstaterna rapporterar stöd i syfte att underlätta för konkurrenter att identifiera otillåtet stöd

I det allmänna gruppundantaget, likväl som i huvuddelen av andra relevanta rättsakter, har Kommissionen infört krav på att medlemsstaterna måste rapportera alla individuella stöd som ges till företag som överstiger 500 000 euro. Inom ramen för detta ska stödmottagaren, stödbeloppet, syftet med stödet samt den legala grunden för stödet framgå liksom information om sektorn där stödmottagaren är aktiv, huruvida stödmottagaren är ett litet eller medelstort företag och var, rent geografiskt, företaget är aktivt anges. Denna information ska presenteras på publika webbplatser. Medlemsstaterna har två år på sig att utveckla webbplatsen och organisera ett system för att samla upp informationen. Detta kommer göra det mycket enklare för konkurrenter som påverkats negativt av statligt stöd att agera mot potentiellt otillåtet statsstöd.

Stöd av mindre betydelse – beloppsgränsen kvarstår

En viktig del i förändringen rörde revideringen av stöd av mindre betydelse (s.k. de minimis). Detta är en nivå av stöd för en viss tidsperiod som Kommissionen inte anser påverkar handeln mellan medlemsstater och därmed inte behöver anmälas. Denna reglering har varit den som undantar huvuddelen av det stöd som getts, inte minst sådana stöd som kommuner ger lokala företag. Detta tröskelvärde har inte ändrats av Kommissionen genom moderniseringen. Även fortsatt kommer således tröskelvärdet ligga kvar på tidigare nivåer vilket innebär att ett företag kan motta maximalt 200 000 euro över en treårsperiod utan att det måste anmälas. Stöd som ett företag fått från flera håll räknas samman. Det är därför viktigt att stödgivaren stämmer av om mottagaren har fått stöd från annat håll under aktuell period och att stödmottagaren själv måste hålla reda på att de minimis-nivån inte överskrids eftersom stödet då måste anmälas.

Nya regler för klagomål

Kommissionen har infört vissa begränsningar i vem som kan anmäla en misstanke om otillåtet statsstöd för utredning av Kommissionen. För att kunna lämna ett klagomål behöver den klagande numera falla in under definition av intresserad part i procedurförordningen, d.v.s. antingen vara en medlemsstat, ett företag eller företagarorganisation som har intressen som skadas i samband med stödet, konkurrerande företag eller branschorganisation. I samband med denna ändring har också Kommissionen infört ett obligatoriskt formulär som en klagande måste använda för att Kommissionen ska kunna få den information som behövs för att göra en korrekt bedömning.

Juni 2014**Nya EU-regler på statsstödsområdet ska bl.a. underlätta att identifiera otilåtet stöd****Kommentarer**

Kommissionen har genomfört ett omfattande arbete och vi tycker det är positivt att Kommissionen har valt en väg som innebär att färre och i första hand mer komplicerade ärenden blir föremål för Kommissionens granskning. Förenklingar av regelverket är också positivt för företag då det ger större legal säkerhet, detta är särskilt viktigt då konsekvensen av att ett stöd är olagligt kan bli mycket stora. Även för offentliga aktörer är förenklingar positivt eftersom riskerna att ge otilåtet stöd minskar.

Vi har ovan bara valt ett axplock av de många förändringar som har skett i samband med moderniseringen och får med all säkerhet anledning att återkomma till moderniseringen i senare nyhetsbrev.

Däremot vill vi slutligen påpeka att denna omfattande reform inte löser vad som, i vårt tycke, är det största problemet som är kopplat till statsstöd i Sverige, nämligen okunskap om reglernas existens och hur de ska tillämpas. Det är viktigt för företag att vara uppmärksamma på reglerna när de gör affärer med statliga organ eller andra offentliga aktörer. Företag behöver även noggrant bevaka sina möjligheter att vidta åtgärder mot konkurrenter som har fått stöd. Riskerna, som inte har förändrats genom moderniseringen, är fortsatt stora och kan ha en betydlig påverkan på det enskilda företagens ekonomi. Därför rekommenderar vi att både företag och offentliga aktörer är noggranna med att tillförsäkra sig om att dessa affärer är förenliga med statsstödsreglerna.

Elisabeth Eklund,
Partner / Advokat

Oscar Jansson,
Associate